

V.

**Brev fra Prof. Dr. theol. Jens Møller til Biskop
Esaias Tegnér.**

Ved underbibliotekar *Carl S. Petersen.*

Da Esaias Tegnér 1831 udgav 1ste bind af sine »Tal vid særskilte tillfällen«, bl. a. indeholdende en række skoletaler holdte i Växiö og Jönköping, sendte han eksemplarer af bogen til J. P. Mynster og J. Møller. Mynsters svar (af 27 maj 1832) findes trykt i »Ur Esaias Tegnér's papper. Urval af samtidas bref till Esaias Tegnér«, Sthm. 1882,

p. 336—38; Møllers meddeles her efter originalen blandt de Tegnérskes papirer i universitetsbiblioteket i Lund.¹⁾

I sit svar skrev Mynster: »Jeg tilstaaer at min første Følelse ved Modtagelsen af denne Gave var egoistisk; det glædede mig og rørte mig endnu at være i Deres Erindring og at De saa velvilligen vilde vise mig dette. Siden har jeg glædet mig ved Bogen selv, og dette saa meget mere, som De har omhandlet mangen Gjenstand, der ligger mig meget paa Hjerte, mangt Spørgsmaal, der ogsaa hos os er under levende Ventilation. Skiøndt vort lærde Skolevæsen nu efter min Overbevisning er vel organiseret, er det dog underkastet mange Anfægtelser; der er et stort og mægtigt Parti, der gjerne vilde lade den classiske Litteratur i vore Skoler fortrænges af physiske og mathematiske Videnskaber. Jeg kæmper for den Sag, som jeg med Glæde seer, at ogsaa De erkender for den gode, og da jeg just har en liden dertil sigtende Afhandling under Arbejde, saa har jeg strax kunnet gjøre Anvendelse af Deres Gave og styrket min Sag med Deres træffende Bemærkninger og kraftige Ord«²⁾.

Kiøbenhavn den 24 Mai 1832.

Deres Høiærværdighed har behaget at tilskikke mig 1ste Bind af Deres Taler. Ingen Foræring kunde være mig

¹⁾ De Tegnérskes papirer er ikke tilgængelige uden særlig tilladelse fra universitetsbibliotekaren og professoren i litteraturhistorie ved Lunds universitet; at et gennemgaaen har været mig tilstået, derfor aflægges jeg min ærbødige tak. Hvad der iøvrigt findes af breve fra Danske til Tegnér, er, forsaavidt det overhovedet er af betydeligere interesse, så godt som alt sammen trykt i nævnte skrift »Ur Esaias Tegnér's papirer«.

²⁾ Afhandlingen »Nogle Bemærkninger om det lærde Skolevæsen i Danmark« (skrevne i Foraaret 1832 og undertegnet Kts) står i Schouws Dansk Ugeskrift II p. 53—74; her citeres Tegnér p. 57, 62, 72, 73. — 1839 skrev Tegnér atter til Mynster for at udbede sig oplysning om folkeskolens indretning i Danmark. Brevet er trykt i »Af efterladte Breve til J. P. Mynster« p. 198—200 og derefter i Tegnér's Samlede Skrifter, Jubel-uppl. VI p. 344—46; Mynsters svar (af 6 sept. 1839) står i »Ur Esaias Tegnér's papirer«, p. 427—29.

mere kiærkommen, hvad enten der sees paa Indholdets Fortræffelighed, eller paa Forfatteren, fra hvem Bogen kom. Jeg har nu nedslugt den tillokkende Bog, og beundret Forfatterens Veltalenhed, selv hvor Emnet kun tilbød en indskrænket Stof. Det er den samme Røst, som jeg første Gang lærte at kiende i Deres Reformationstale af 1817, hvilken jeg strax oversatte i mit theologiske Bibliothek.

Hertil kommer nu den store Behagelighed — hvilken jeg føler ei mindre end alle andre smaae og store Egoister — at jeg heelt igjennem har gjenfundet mine egne Anskuelser som Lærd og Skolemand. For saavidt som jeg først var Conrector og siden har været Director for een af Hovedstadens store Skoler, vil denne Overeensstemmelse heller ikke være Deres Hoiærværdighed ukiær. Jeg er netop i denne Tid Medlem af en Committee for en ny Organisation af det latinske Væsen, og har deri forfægtet det latinske Sprog med de samme Grunde, som jeg til min store Glæde gjenfandt hos D. H.

Kun om een eeneste Yttring af D. H. maa jeg sige som Klopstock: So dachte ich auch sonst (: als Jüngling :), so denke ich aber jetzt nicht. Og det angaaer pag. 196, hvor Frederik II regnes iblandt de viseste og ædleste Mennesker. Jeg tør nu hverken kalde ham viis eller en ædel Mand. Han var en stor General, en klog Politiker, en god Oeconom; men han var hverken sit Folks Fader, eller tilgængelig for de høieste Ideer. Han levede som uden Gud i Verden; med et koldt Hjerte, foragtede det herlige tyske Folk, dets Sprog og Literatur, en Efterligner af Voltaire, der dog hos sig selv spottede sin kongelige Abe. Kort sagt: Frederik II bliver aldrig min Helt. I mit Pantheon skal Gustav Adolph, Christian IV, Carl XII og deres Lige ikke fortørnes over at finde den hjerteløse Preusser ved deres Side. Dog — han frygtede aldrig for Excommunication, og min Iver vilde i høieste aflokke ham et sardonisk Smil; men Frithiofs Digter maatte jeg reent ud med-

dele mine Følelser. Deres Hoiærværdighed, som elsker Oprigtighed, vil vide at vurdere mit Skriftemaal.

Idet jeg seer mig om efter noget Literairt, som kunde interessere D. H. falder mit Øje paa mit latinske Minde-skrift over vor fælleds Ven, sal. Biskop Münster. Tag da til Takke med denne ubetydelige *αντιδωρον*, hvortil jeg endnu føier for Bibelvennen min sidste Bibelberetning.

Som den, der elsker Christi Kirke og dens værdige Tilsynsmænd, som den, der veed at beundre vore Øhlen-schlægeres og Mynsteres store Medbeiler i Poesie og Veltalenhed hos Nabofolket, anbefaler jeg mig til min ædle Biskops venlige Erindring, idet jeg undertegner mig

Deres Høiædle Høiærværdigheds
meget forbundne,

S. T.

J. Møller.

Hr. Biskop Dr. Theol. Es. Tegnér.
